

Дана Годоровић

ДЕСЕТ (НЕ)СНИМЉЕНИХ ФОТОГРАФИЈА

1. ПАС

Срећан и безбрижан, трчим по сунцем обасјаној пољани, окружен призорима неизрециве лепоте: са дрвећа висе шницле, оближње брежуљке сликовито красе папци, чварци и маслачци (верујте, радо бих насрнуо на све три послатице!), док се преда мном, како му се примичем, све јасније назире моје коначно одредиште – здање сачињено од једне колосалне распарене папуче, где се одржава несвакидашња гастрономска фешта, на којој, осим мене, нема других званица...

Знам, знам, сумњичави сте и све вам се чини да вам не преносим реалну слику свог окружења, али покушајте да разумете ситуацију у којој сам се затекао: задовољство који ми доноси стругање женских ноктију по трбуху – том упоришту најратоборније колоније бува која је икада шетала по кривинама једног кера – у тој мери ме преплављује да, док се наслађујем осећајем, на платну својих затворених очних капака другачији приказ и не могу да видим. Уосталом, филозофски речено – а поверићу вам и тај податак да сам ја један филозофски настројен и дубоко контемплативан пас – ко са сигурношћу може да тврди да слика пред мојим очима није она права и да псовке које допиру из правца обалске конобе нису тек нека уобразиља, последњи самртнички трзаји чемерног живота који мојој надахнутој души више не припада?

2. РИБАР

Док пристижем у залив са пленом, дочекује ме уобичајена идила. Читаво приобаље одише пријатном јутарњом летаргијом, на тераси конобе, поред дангризаве бабе која се по њој непрекидно врзма, чвари се редован туриста коме ћу да увалим бранцина по троструко јачој цени, а на зидићу изнад конобе седи добродушна женица и милује локалног цукца. Расположено машем баби, ни не слутећи да ће се, након мог искрцавања на обалу, у делићу секунде развити катаклизмични след догађаја: кофа са бранцинима из чиста мира ће се преврнути, рибе ће се расути по понти (понека ће чак наставити клизну путању и обезбедити себи повратак у море), птичурина ће ми жустро прелетети над главом и ћорнути повелику рибу, а из устију ће ми се, као последица свега овога, неконтролисано излити лавина вулгарности, привлачећи забринуте погледе сваког живог створа који ми се затекао у окружењу – како људског, тако и животињског.

3. ХИПОМЕН

Отиснувши се са највишег крова у заливу, спуштам се ка мети попут ракете, брзином од триста шездесет километара на сат. Хаха! Како возим, није ни чудо што носим име чувеног митолошког тркача! Ни Донатан Ливингстон није ми раван! Ветар ми мрси перје, одважно се пробијам кроз јато ластавица, и тек који тренутак касније, вешто грабим кљуном плен и настављам даље ка пучини, остављајући иза себе гласове галебова очевидаца: „То је он – Хипомен! Најбржи и највиспредији галеб у заливу!”

4. ЈАТО

Праћакамо се заједно на сувом, „зевајући” у синхронизованом ритму као беспрекорно увежбани хор, а над нама се надвија страшни, непознати свет... Његови становници – усправна створења необичне, готово накарadne физичке појаве – гласни су и ћудљиви, облици су неприродни, боје пренаглашене и заслепљујуће, а суви ваздух обавија нас са свих страна и кроз крљушти нам извлачи и последње атоме живота. Да ли смо ми то већ ступили на *онај* свет?

Неки од нас ће се спасти. Необичним сплетом околности исклизуће назад у морске дубине и пронаћи неко ново јато, али помисао на њихову добру срећу не може нам умањити патњу коју осећамо као ко-

лектив, не због страха од непознатог или чињенице да полако тонемо у вечни сан, већ због судбине једног од нас који нам је сурово одузет.

Уједињеност је начело на ком се наш систем заснива, лајтмотив који певамо у добру и у злу. Тако и у овом тужном часу, кроз десет неиспаканих суза и десет немих издисаја, шаљемо молитву за тог једног којег више нема... Јато добро зна да се крај боље подноси кад си међу својима, да тада и у смрт одлазиш певајући...

5. БАБА

Е, тако... Пребрисала столове, избацила кафу за странца, и сад седох мало да одморим кости... Видим, онај луди рибар (онај нови) улази у луку, мало мени маше, мало тера галебове, показује ми прстом на кофу са рибама (ваљда је имао добар улов, шта ја знам), ја му велим браво, браво... Крајичком ока посматрам и странца... Господе, шта ме снађе да ми посао од оваквих зависи! Шарени комбинезон са воћним дезеном (одакле ли га је само ископао?), кожне сандале на беле доколенице, а уз све то још и беретка! Хм, види да га гледам... Шта ми се кешиш тим лажним, киселим осмехом? Нешто му, изгледа, није по вољи... Да није ратлук? Мада, чуди ме, свеж је... Море, знаш шта?! Врати се одакле си дошао па се својој жени тако кеши! Дабоме! Али, нека нека, смешкам се и ја, па ко дуже издржи... Хехехе... Е, да знаш да су лигње које си јуче тако слатко смазао биле залеђене! Јесте, јесте, хехехе... Тешко мени кад морам теби да се додворавам да преживим... Али, шта ми друго преостаје? Ван сезоне сваки цвоњак је важан. Гле, још му се и мачкетина увија око ногу... Само сте ми ви штеточине фалиле, да нам кварите углед и остављате длакурде свуда околo. Има све да вас потаманим... Где ми је млатилица? Ено је... Пис! Пис!!

6. БЕХЕМОТ

Под дрвеним кафанским столом, као у подземној ризници пикаваца, масних флека и скорелих жвакаћих гума, радим пуним интензитетом, и то на вересију. Трљам се о његове рупичасте сокне, бацам се на леђа театарлно, умилно се извијам, предем, такорећи „тракторишем”, све за једну бедну поховану лигњу, која ће ми, ако се све буде одвило по плану, тог поподнева бити даривана са небеса.

Измакнимо се на тренутак од овог сликовитог приказа мог полтронског карактера и дозволите да вас приупитам: сматрате ли да је поштено да моја врста кроз векове носи епитет дежурног кривца? Јер,

покушајте да сагледате ствари из моје визуре: да је ваш савршени план – јединствена прилика да се тога дана прехраните – изненада угрожен појавом велике жуте млатилице за муве која надире ка вама као брзи воз, и да сте принуђени да оброк потражите на другом месту, не бисте ли и ви исто поступили? Није искључено да ће ми ова луда баба једном доћи главе, а до тога дана, утеху проналазим у помисли да у рукаву, као освету људском роду, лукаво носим читав низ ситних подлости...

7. СТРАНАЦ

Јутро је. Пијучкам кафицу на тераси конобе, загледан у непрегледно морско пространство, и закључујем како је мало бисера природе остало на овом нашем, у великој мери, пренасељеном и урбанизованом европском континенту. Априлско сунце, још увек питомо, полако бубри и милује ме по лицу, рибари пристижу у луку, поветарац однекуд носи слатки мирис коморача, бове се лагано њишу по таласима, мачак ми се мота око ногу, ја му пружам прст да ме омирише („ти си један ретко умиљат мачорић, јеси јеси”, чеш-чеш-чеш)... Узимам последњи срк своје кафе, убеђен да ништа на овом свету не би могло да ми поквари расположење, кад наједном... Oh putain! Merde! Госпoде, каква гадост... Фуј! Е, ово заиста нисам очекивао... Да ли је могуће да је талог који ми се при последњем гутљају кафе разлио по усној дупљи део неког локалног обичаја? Или је ово пак бабин покушај да ми напакости због чињенице да сам одбио прженице? Шта год да је у питању, ова баба позамашног габарита не престаје да зури у мене (рекао бих да на Балкану концепт личног простора није претерано популаран), а њен поглед ми јасно говори да се са њом не треба качити... Зато, гутај, Бастијане, како знаш и умеш... Гутај то блато ведре и насмејана лица као да ти се низ гркљан слива најфинији Совињон блан...

8. ЖРТВА

Заробљен у кљуну предатора, удаљавам се од воде и уздижем високо у небеса, и како знам да ми је крај, препуштам се судбини... Замишљам да је мачак који је оборио кофу и изазвао инцидент заправо милосрдни извршитељ божје воље и поруке... Замишљам да је огњено сунце мој вечни завичај, а ваздух проводник мојих мисли, и у то име свом јату поручујем: не тугујте за мном; можда смо сви ми тек залутали путници на неком тајном ходочашћу, на свакој станици нестални попут облачака што се око мене расплињују...

9. МОРЕ

Овде се ширим, онде сабијам; мало бујам, мало се повлачим; на северу ковитлам, на западу мирујем... И управо због тога што се моји молекули, мимо моје воље, вечито распоређују у нове облике и форме, и што моје физичко тело одређују спољни чиниоци, као што су временске прилике или месечеве мене, научило сам да се не везујем за било какву представу о себи и да свако своје стање примам са осмехом (следећи пут када се нађете у мом друштву, застаните и послушните; врло је могуће да ћете кроз шум таласа чути мој весели кикот).

Зову ме Море, али право име ми је Вечност, а вечним ме – осим осмеха – чини и мој дах, смирен и безнапоран попут онога што производи Брахма у бесконачној спирали постојања. Је ли ово само мој дах или је то заједничка истина свих живих бића у мени оваплоћена?

10. ЈА

Седим на зидићу изнад конобе и, са тачке која ми омогућује савршен преглед читавог залива, упијам своје окружење. Посматрам сићушне таласе како несташно поскакују по морском плаветнилу, а над њима, поносан галебов лет; послушкујем цвркут ластавица и меко шуштање лишћа по ветру; примећујем људе у заливу, те ситна збивања проузрокована њиховим особеностима и ћудима... и као резултат ове моје чулне пријемчивости, на замишљеном сликарском платну разабирем не једну, већ десет апаратом незабележених слика.

Јесу ли се ови узрочно-последични догађаји уистину одиграли на начин на који су пренети или већим делом представљају измаштану творевину једне дубоко осећајне индивидуе која у пролазности живота настоји да назре смисао? Чини ми се да у свету који – како нас и сама квантна физика учи – почива на релативности и субјективитету, оваква питања све више губе на релевантности, и стога, са чврстом вером у „немогуће” и уверењем да је људска свест та рука која обликује, својим унутрашњим оком настављам да цртам своју стварност...

Но, у међувремену, док се она не утемељи, како умирити срце које плаче над туђом несрећом и над оним што називамо бесмислом постојања? У томе ми највише помаже топлина другог бића; тренуци блискости и заједништва, попут овог који делим са својим привременим четвороножним сапутником што ми сада балави по крилу... Помаже ми и море, те весели кикот што кроз шум таласа однекуда загонетно допире...